

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ &
ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
HELLENIC ASSOCIATION OF THERAPEUTIC EXERCISE &
SPECIAL PHYSICAL EDUCATION**

Πρόεδρος
Ν.Αγγελοπούλου-
Σακαντάμη

Αντιπρόεδρος Α΄
Κ. Χριστούλας

Αντιπρόεδρος Β΄
Β. Τσιμάρας

Γραμματέας
Ε. Φωτιάδου

Ταμίας
Μ. Σιδηροπούλου

Μέλη
Ε. Συκαράς
Δ. Κοκαρίδας

President
N. Angelopoulou-
Sakantami

Vice President Α΄
Κ. Christoulas

Vice President Β΄
V. Tsimaras

Secretary
Ε. Fotiadou

Treasurer
Μ. Sidiropoulou

Members
Ε. Sykaras
Δ. Kokaridas

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΕΦΑ) ¹

- Η εκπαίδευση στην ΕΦΑ θα πρέπει να κινηθεί σε δύο άξονες που να αφορούν:
  - Την προώθηση της γνώσης.
  - Την προώθηση της ειδικότητας και των διεκδικήσεών της.
- Η ΕΦΑ πράγματι μπορεί να αποτελέσει «αιχμή» γενικότερα της ΦΑ στο μέλλον, αρκεί να δημιουργηθεί μία καλύτερη εκπαιδευτική σύνδεση της Τριτοβάθμιας με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μέσα από συγκεκριμένες ενέργειες:
- Η εκπαίδευση στην ΕΦΑ θα πρέπει να κατευθυνθεί στην δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού επιστημονικά απλού και «φιλικού» προς τον χρήστη, που να μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα στην πράξη και να διευκολύνει τους ΚΦΑ (με και χωρίς ειδικότητα) στην καθημερινή πρακτική τους.
- Στη συνέχεια, το υλικό αυτό μπορεί να «εκτεθεί» στους καθηγητές ΦΑ μέσω βιωματικών σεμιναρίων.
- Η βιωματική προσέγγιση θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο τρόπο επιμόρφωσης των καθηγητών ΦΑ (με και χωρίς ειδικότητα), επειδή:
  - Ανταποκρίνεται και προσομοιώνει πραγματικές εκπαιδευτικές καταστάσεις.
  - Μειώνει την απόσταση μεταξύ θεωρίας και πραγματικής εφαρμογής της ένταξης στην πράξη.
  - Οι καθηγητές ΦΑ εργάζονται ομαδικά, με αποτέλεσμα να ενισχύεται το αίσθημα της συνεργασίας.
  - Ενισχύεται η αίσθηση του ΚΦΑ ότι μπορεί να ανταπεξέλθει στην διδασκαλία μαθητών με αναπηρία αρκεί να ενδιαφερθεί και να προσπαθήσει.
  - Ενισχύεται η σύνδεση της Τριτοβάθμιας με την Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση μετατρέποντας το αίτημα των «λιγότερων» καθηγητών ΦΑ με ειδικότητα σε αίτημα των «περισσότερων» καθηγητών ΦΑ χωρίς ειδικότητα.
- Το οποιοδήποτε εκπαιδευτικό υλικό προκύψει μπορεί να εκφραστεί μέσα από την δημιουργία του Ιου Εγχειριδίου (Handbook) της Ελληνικής Εταιρίας Θεραπευτικής Γυμναστικής και Ειδικής Φυσικής Αγωγής με την συμβολή όλων των διδασκόντων ΕΦΑ των ΤΕΦΑΑ. Η δημιουργία του εγχειριδίου αυτού είναι απαραίτητη για την οριοθέτηση και εκπροσώπηση της ειδικής φυσικής αγωγής στην χώρα μας σε εκπαιδευτικό επίπεδο.
- Η οριοθέτηση αναφορικά με τις βασικές γνώσεις (knowledge), δεξιότητες (skills) και στάσεις (attitudes) που οι καθηγητές ΕΦΑ πρέπει να κατέχουν είναι επίσης απαραίτητη. Το περιεχόμενο που πρέπει να γνωρίζουν οι καθηγητές της ΕΦΑ, αφορά τομείς όπως η γνώση πάνω σε θέματα αναπηριών, η ψυχοκινητική ανάπτυξη, η μέτρηση και αξιολόγηση των κινητικών ικανοτήτων των παιδιών με αναπηρία, η γνώση των προσαρμογών του μαθήματος ΦΑ για μαθητές με αναπηρία, η γνώση αντιπροσωπευτικών μεθόδων προσαρμοσμένης κολύμβησης, η απόκτηση επάρκειας στην προπονητική, οι αρχές, οργάνωση και σχεδιασμός της διδασκαλίας, η συνολική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος, η ιστορία και φιλοσοφία της ΕΦΑ, η κατανόηση βασικών αρχών αναφορικά με τη σύνταξη προγραμμάτων σπουδών, η ανάπτυξη ικανοτήτων επικοινωνίας και διεπιστημονικής επαφής με συναδέλφους και η διάθεση για συνεχή επιμόρφωση στο γνωστικό αντικείμενο της ΕΦΑ.

¹ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΟΚΑΡΙΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

- Η αγάπη, η ευαισθησία, η υπομονή και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, η συναίσθηση της ευθύνης του έργου που ο καθηγητής ΕΦΑ καλείται να φέρει εις πέρας, ο ενθουσιασμός, η εργατικότητα, η δυνατότητα ατομικής έκφρασης και επεξεργασίας των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το κάθε παιδί με αναπηρία, η ηθική, η δημιουργία ενός κλίματος ευχάριστου συναγωνισμού με μεταφορά του τρόπου συναισθηματικής χαλάρωσης του παιδιού με αναπηρία από το μάθημα στην καθημερινότητα, αποτελούν αυτονόητα ποιοτικά χαρακτηριστικά ενός ολοκληρωμένου καθηγητή ΕΦΑ.
- Σε ερευνητικό επίπεδο, απαραίτητη για την εκπαίδευση του ΚΦΑ είναι επίσης η δημιουργία του 1ου Ηλεκτρονικού Επιστημονικού Περιοδικού της Εταιρίας με σύστημα κριτών.
- Στο άμεσο μέλλον, η εκπαίδευση στην ΕΦΑ πρέπει να κινηθεί σε τομείς όπως:
  - Η προσχολική αγωγή. Η φυσική αγωγή είναι η μόνη επιστήμη που μπορεί να φέρει σε επαφή το παιδί με το κύριο μέσο της ψυχοκινητικής του ανάπτυξης, που είναι το παιχνίδι. Σε περίπτωση εισαγωγής των καθηγητών ΦΑ στην προσχολική εκπαίδευση, πάγιο αίτημα της Ελληνικής Εταιρίας Θεραπευτικής Γυμναστικής και Ειδικής Φυσικής Αγωγής είναι οι θέσεις εργασίας να καταληφθούν από καθηγητές ΕΦΑ ως οι μόνοι γνωρίζοντες καλά την ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού. Εύλογο είναι ότι σε περιπτώσεις νηπίων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η παρουσία καθηγητή ΕΦΑ μπορεί να συνεισφέρει καταλυτικά στην ένταξη του παιδιού με αναπηρίες αλλά και στην πρόωμη παρέμβαση που αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για το μέλλον του παιδιού με αναπηρία.
  - Η σύνδεση της ΕΦΑ με την αθλητική ψυχολογία. Η αθλητική ψυχολογία έχει πολλά να προσφέρει στα άτομα με αναπηρίες βοηθώντας τα να θέσουν και να πετύχουν στόχους που δεν συνδέονται μόνο με την απόδοση αλλά και με την προσπάθεια του κάθε ατόμου να καλυτερεύσει τη ζωή του. Η εκπαίδευση επομένως του καθηγητή ΕΦΑ θα μπορούσε να επικεντρωθεί όχι μόνο σε θέματα όπως αυτά της αθλητικής επίτευξης στόχων μέσω της χρήσης ψυχολογικών τεχνικών, αλλά και σε θέματα χρήσης των τεχνικών αυτών με σκοπό την βελτίωση της κινητικής και γενικότερης εκπαιδευτικής απόδοσης αλλά και της ψυχολογικής κατάστασης των παιδιών με αναπηρία στην ιδιαίτερα κρίσιμη αναπτυξιακή περίοδο. Το μεγάλο πλεονέκτημα της αθλητικής ψυχολογίας είναι ότι η εφαρμογή ψυχολογικών τεχνικών αφορά το ίδιο το άτομο και την εσωτερική διεργασία με τον εαυτό του, κάτι που δεν εξαρτάται από την έλλειψη χρημάτων, υλικοτεχνικής υποδομής και ευκαιριών που τα άτομα με αναπηρία συχνά αντιμετωπίζουν. Η μεγαλύτερη σύνδεση της αθλητικής ψυχολογίας και της ειδικής φυσικής αγωγής μπορεί να θέσει τις βάσεις για μεγαλύτερη πρωτοτυπία και ανάπτυξη των τομέων αυτών στο μέλλον, δίνοντας ταυτόχρονα στον καθηγητή ΕΦΑ που ασχοληθεί με την σύνδεση των δύο ειδικοτήτων την ευκαιρία να ξεχωρίσει.
  - Η σύνδεση της ΕΦΑ με δομές που αφορούν τις ψυχικές νόσους, τις χρόνιες παθήσεις και άλλες περιπτώσεις που υπάγονται στον τομέα της ευρύτερης δημόσιας υγείας. Κι αυτό γιατί η ΕΦΑ επιδρά αποδεδειγμένα στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων αυτών χωρίς ωστόσο να έχει ενταχθεί ακόμη ως ειδικότητα στις δομές αυτές. Σε κάθε περίπτωση, η άσκηση σε άτομα με ψυχικές νόσους αλλά και χρόνιες παθήσεις αποτελεί έναν άριστο τρόπο προβολής της Ειδικής Φυσικής Αγωγής ως ειδικότητα, η οποία δεδομένων των ωφελειών της θα πρέπει να επεκταθεί νομοθετικά στον ελληνικό χώρο και σε δομές που δεν αφορούν μόνο την εκπαίδευση αλλά και την ψυχική και σωματική υγεία.
  - Η χρήση του διαδικτύου (παράδειγμα δημιουργίας βάσης πληροφοριών ΕΦΑ: www.pe.uth.gr/efa) με στόχο την σύνδεση με τις αντίστοιχες ειδικότητες ΕΦΑ πανεπιστημίων του εξωτερικού για την ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών αλλά και την παροχή εκπαιδευτικής στήριξης στους καθηγητές ΦΑ που προβληματίζονται και έχουν την διάθεση να προσφέρουν στους μαθητές με αναπηρία στα πλαίσια της τυπικής ή ειδικής τάξης.
- Η δημιουργία εγχειριδίου και Ερευνητικού Περιοδικού της Εταιρίας, η χρήση του διαδικτύου, η καλύτερη σύνδεση των ΤΕΦΑΑ με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μέσω βιωματικών προσεγγίσεων αποτελούν ενέργειες οι οποίες:
  - Θα προωθούσαν την εκπαίδευση του καθηγητή ΦΑ και θα εδραίωναν την ΕΦΑ

- στην χώρα μας.
- Θα εδραίωναν το αίτημα για τοποθέτηση των καθηγητών ΕΦΑ στα τμήματα ένταξης των τυπικών σχολείων και θα ενίσχυαν την αξιοκρατία τέτοιων διαδικασιών.
  - Θα ωρίμαζαν τις συνθήκες για την δημιουργία διαγωνισμού ΑΣΕΠ στην ειδική φυσική αγωγή ή την διεκδίκηση πανελλήνιου επιμορφωτικού προγράμματος στα πρότυπα της «Ολυμπιακής Παιδείας» και της «Καλλιπάτειρας».
  - Η σύμπραξη των φοιτητών και αποφοίτων της ΕΦΑ στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και στην διεκδίκηση αιτημάτων είναι σημαντική, γι' αυτό και είναι απαραίτητο να ιδρυθεί αντίστοιχος σύλλογος με επίσημο καταστατικό που να μπορεί να προβαίνει σε διεκδικήσεις.
  - Σε κάθε περίπτωση για την προώθηση της εκπαίδευσης μπορεί να δημιουργηθεί μεταξύ των διδασκόντων ΕΦΑ των ΤΕΦΑΑ ένα πρόγραμμα «επισκέψεων».
  - Επιπρόσθετα, πρέπει οπωσδήποτε να συζητηθεί η δυνατότητα δημιουργίας μεταπτυχιακού προγράμματος στην ΕΦΑ που αποτελεί επιθυμία όλων, όπως και η δυνατότητα επιμορφωτικών σεμιναρίων στους ήδη διορισμένους (ΠΕΚ) ή σε αυτούς που έχουν αποφοιτήσει.
  - Σε προπτυχιακό επίπεδο όπως δείχνει η σύμφωνη γνώμη των φοιτητών/τριων που παρακολουθούν την ειδικότητα ειδικής φυσικής αγωγής, η εκπαίδευση θα πρέπει να γίνεται σε 4 ακαδημαϊκά εξάμηνα με όσο το δυνατόν περισσότερες ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας και τουλάχιστον το 50% των ωρών (και παραπάνω) να είναι πρακτική άσκηση σε πραγματικές συνθήκες (ειδικά σχολεία και συλλόγους ΑΜΕΑ) προκειμένου να αυξηθεί η κριτική ικανότητα των φοιτητών/τριων να αντιμετωπίζουν καθημερινές καταστάσεις και ζητήματα που προκύπτουν. Επιπρόσθετα, σημαντική για την εκπαίδευση του μελλοντικού καθηγητή ΕΦΑ θεωρείται και η συμμετοχή σε πρακτική άσκηση μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων που δημιουργεί σύνδεση με την αγορά εργασίας, η πρακτική άσκηση στον χώρο των αθλητικών εγκαταστάσεων του εκάστοτε ΤΕΦΑΑ όπου οι φοιτητές μπορούν να υποδέχονται και να διδάσκουν τους μαθητές με αναπηρίες, όπως και οι γνώση πάνω σε θέματα αρχών διοίκησης μίας σχολικής μονάδας, νοσηματικής, σχολικής ψυχολογίας και προπονητικής.
  - Τέλος, χρήσιμη θα ήταν η εξέταση του φαινομένου της επαγγελματικής εξουθένωσης του καθηγητή ειδικής φυσικής αγωγής πανελλαδικά και σε σχέση με άλλους παράγοντες που σχετίζονται τόσο με το ίδιο το άτομο, όσο και με το εργασιακό του περιβάλλον καθώς και η υιοθέτηση παρεμβατικών προγραμμάτων για την πρόληψη της επαγγελματικής εξουθένωσης των καθηγητών ΕΦΑ στο μέλλον.

Ν. Αγγελοπούλου- Σακαντάμη

Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ, Πρόεδρος Συνεδρίου